

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

The development of a model of internal supervision for learning
management based on Learner-center instruction at
Wat Pomkaew Municipal School (Akaraphong Chanupatham)

ณัฐพร อรรถวิวรรธน์¹

Natthaporn Atthawiwat

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) เพื่อประเมินผลรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้นิเทศจำนวน 16 คน และครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) มีชื่อว่า “HOME Model” ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ครูผู้นิเทศมีความสามารถในการนิเทศอยู่ในระดับมาก ครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ มีความคิดเห็นต่อรูปแบบว่า เป็นรูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศภายใน, การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

¹ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

Abstract

The development of a model of internal supervision for learning management based on Learner-center instruction at Wat Pomkaew Municipal School (Akaraphong Chanupatham). The objectives were 1) to study the basic information and requirements for internal supervision for learning management based on Learner-center instruction 2) to develop the model of internal supervision for learning management based on Learner-center instruction 3) to experiment the model of internal supervision for learning management based on Learner-center instruction and 4) to evaluate the model of internal supervision for learning management based on Learner-center instruction. The population were 1 administrator, 16 supervising teachers, and 47 supervised teachers. The instruments were the document analysis forms and related researches, group discussion topics, the satisfaction questionnaires, and the evaluation forms. The data were analyzed by content analysis, mean, and standard deviation. The results of the research were as follows. The model of internal supervision for learning management based on Learner-center instruction at Wat Pomkaew Municipal School (Akaraphong Chanupatham) named “HOME Model”. The results of the experiment showed the supervising teachers were able to supervise at a high level, the supervised teachers were able to manage the teaching based on Learner-Center instrument at a high level, the supervising teachers and the supervised teachers were satisfied with the model at the highest level, and the administrator, the supervised teacher, and the supervising teacher had opinions toward the model that it was the effective model for the development of teaching management based Learner-center instruction and the development of the overall quality of education.

Keywords : a model of internal supervision, learning management based on Learner-center instrument

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาจึงต้องเชื่อมโยงกับสภาพสังคมที่มีความเป็นพลวัต ตลอดระยะเวลา 15 ปีที่โลกได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นั้น กล่าวได้ว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกด้าน รูปแบบการดำเนินชีวิต และการเรียนรู้ของ

คนแตกต่างไปจากเดิมมาก การจัดการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ได้มีการปรับตัว และพัฒนาเพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งสร้างระบบการศึกษาที่ส่งเสริมให้คนได้เรียนรู้ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาทักษะ และสมรรถนะในการทำงาน ตลอดจนการดำเนินชีวิตในศตวรรษใหม่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด ประเทศไทยก็เช่นเดียวกับประเทศทั่วโลกที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งจากภายนอกประเทศในระดับโลก และการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ ซึ่งพบว่าการศึกษาในระบบเดิมไม่สามารถตอบสนองกับการสร้างคนให้สามารถใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ จึงต้องมีการปฏิรูปให้ระบบการศึกษาต้องเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนให้ตอบสนอง และใช้การศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายในศตวรรษใหม่ (สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี, 2561 : 23)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ถือเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิรูปทางการศึกษา ซึ่งหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้ และสาระของการปฏิรูปการเรียนรู้ก็คือการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิรูปการเรียนรู้จึงนับเป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้จากเดิมที่ยึดตัวครูเป็นสำคัญ เป็นการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 5) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุดคือ การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุดตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน แต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนทุกคนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองมาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือ เป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมสนับสนุน จัดสิ่งเร้า และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมจึงต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิจัย สร้างสรรค์ศึกษาและค้นคว้า ได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเองเป็นสาระความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่าน รักการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life Education) และเป็นผู้คนแห่งการเรียนรู้ (Learning Man) ผู้สอนจึงต้องสอนวิธีการแสวงหาความรู้ (Learn how to learn) มากกว่าสอนตัวความรู้ สอนการคิดมากกว่าสอนให้ท่องจำ สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าเน้นที่เนื้อหาวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 13-15)

แม้ว่ารัฐจะให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ในกฎหมายต่าง ๆ แต่จากการประเมินผลของหลายหน่วยงาน พบว่า การพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จ เช่น ข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552 : 1-2) พบว่า จากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา นับจากการที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นเวลา 10 ปี พบว่ามีหลายเรื่องที่มีปัญหาต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง และต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทาง

การศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาที่พบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากที่ไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม ในด้านครูคณาจารย์พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครู คณาจารย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม ไม่ได้คนเก่ง คนดี และใจรักมาเป็นครู คณาจารย์ และการพัฒนาครูประจำการยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านการบริหารจัดการพบว่า ยังไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้งสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองท้องถิ่นตามเป้าหมาย รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา ดังนั้นข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21 (พ.ศ.2552-2561) จึงได้กำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วนไว้ 4 ประการหลักด้วยกัน ดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 13)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) พบว่า โรงเรียนได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับยุคปฏิรูปการเรียนรู้ โดยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่เนื่องด้วยโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากรบ่อยครั้งไม่ว่าจะเป็นการเกษียณอายุราชการ การโอน/ย้าย การบรรจุและแต่งตั้งบุคลากรใหม่ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงาน และจากการสำรวจสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษา ผลจากกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ระบบการนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู ทั้งนี้เพราะครูต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ การเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสม รวมทั้งการประเมินผลการนิเทศร่วมกัน จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู รวมทั้งพฤติกรรมของผู้เรียน สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์หรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนยังยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ครูมีภาระงานสอนและภาระงานอื่นมาก อีกทั้งจากการสำรวจความต้องการของครูพบว่า ครูมีความต้องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พร้อมจะนำไปปฏิบัติจริง ต้องการพัฒนาเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการคิดให้แก่ผู้เรียน วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายตามศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการประเมินผลตามสภาพจริง และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ต้องการพัฒนาสื่อที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ ในด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนจำบทเรียนไม่ได้ ขาดทักษะปฏิบัติและการคิดวิเคราะห์ ขาดทักษะในการแก้ปัญหา ขาดทักษะการวางแผน กระบวนการและขั้นตอนการทำงานยังไม่เกิดขึ้น นักเรียนยังขาดเป้าหมายและแรงจูงใจในการเรียน เป้าหมายการเรียนแบบเดิม และจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์), 2561 : 97-98)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะส่งผลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความหมายและมีความสุข มีพัฒนาการทางการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการนิเทศภายในที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)
4. เพื่อประเมินผลรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

วิธีการวิจัย (Method)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้นิเทศ จำนวน 16 คน และครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 47 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 64 คน ในปีการศึกษา 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 1 ฉบับ
2. ประเด็นสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 1 ฉบับ
3. แบบสอบถามความเหมาะสมของการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” จำนวน 1 ฉบับ
4. แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” จำนวน 1 ฉบับ

5. แบบประเมินความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ จำนวน 1 ฉบับ

6. แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 1 ฉบับ

7. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” จำนวน 1 ฉบับ

8. ประเด็นสนทนากลุ่มความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model”

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานนโยบาย หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบความเหมาะสมของการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” ที่ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

4. เก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” ที่ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

5. เก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ ที่ประเมินโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา

6. เก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ ที่ประเมินโดยครูผู้นิเทศ

7. เก็บรวบรวมข้อมูลการสอบถามความพึงพอใจของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาล วัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model”

8. เก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่มความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Results)

1. รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) มีชื่อว่า “HOME Model” มีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ คือ เป็นการพัฒนาระบบการนิเทศภายในที่เป็นระบบต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงปัญหาและความต้องการ การมีส่วนร่วม วิธีการนิเทศที่เหมาะสม และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการสนับสนุนด้านทรัพยากร การส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถ และการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้การนิเทศภายในเกิดประสิทธิภาพและส่งผลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) 2) เพื่อพัฒนาความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ และ 3) เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ มีกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 รับฟังปัญหาและความต้องการ (Hear : H) ขั้นตอนที่ 2 จัดระบบการนิเทศ (Organize : O) ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการนิเทศ (Manage : M) และขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluate : E) โดยมีการกำกับ ติดตาม (Monitoring) การดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง มีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ คือ 1) ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายใน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครู และ 2) ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยความเต็มใจร่วมมือกัน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งมีผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ โดยภาพรวมมีความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.82$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความสามารถอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ขั้นที่ 2 การสังเกตการสอนมีความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.82$) ขั้นที่ 3 การประชุมหลังการสังเกตการสอน มีความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.91$) และขั้นที่ 1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน มีความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.83$) ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ โดยภาพรวมมีความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.83$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความสามารถอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการเตรียมการเรียนการสอน มีความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.84$) ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.85$) และด้านการวัดผลและประเมินผล มีความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.91$) ตามลำดับ

4. ผลการสอบถามความพึงพอใจของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.12$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านกระบวนการนำรูปแบบไปใช้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.42$) ด้านผลของการนำรูปแบบไปใช้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.51$) และด้านองค์ประกอบของรูปแบบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.38$) ตามลำดับ

5. ผลการสนทนากลุ่มความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” สรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสม และสอดคล้องสัมพันธ์กัน กระบวนการนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่มีประโยชน์มาก มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันของแต่ละขั้นตอน การดำเนินงานทุกขั้นตอนบรรลุผลตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการพัฒนางานและองค์ความรู้ ทำให้ครูผู้นิเทศพัฒนาความสามารถในการนิเทศของตนเองได้ดี และทำให้ครูผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ รู้สึกมีกำลังใจ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างมีความหมายและมีความสุข ช่วยแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ เป็นรูปแบบที่มีประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ช่วยพัฒนาคุณภาพครู พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยสร้างขวัญกำลังใจและความมั่นใจให้กับครู รวมทั้งช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้กับบุคลากรในโรงเรียน นับเป็นรูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย (Conclusion and Discussion)

1. รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) มีชื่อว่า “HOME Model” มีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการนิเทศภายใน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 รับฟังปัญหาและความต้องการ (Hear : H) ขั้นตอนที่ 2 จัดระบบการนิเทศ (Organize : O) ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการนิเทศ (Manage : M) และขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluate : E) โดยมีการกำกับ ติดตาม (Monitoring) การดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การศึกษารูปแบบและการพัฒนารูปแบบทำให้ทราบองค์ประกอบของรูปแบบที่ครบถ้วนและขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา

(Research and Development : R & D) ซึ่งเป็นระเบียบวิธีวิจัยที่อยู่บนฐานเหตุและผลที่มีความสัมพันธ์เป็นระบบต่อเนื่องกัน ในการพัฒนาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือยกระดับคุณภาพงานให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) รวมทั้งการศึกษาหลักการแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์กระบวนการนิเทศภายในและวิธีดำเนินงานที่อยู่บนหลักการและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนนำสู่การปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2551 : 1-6) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบ ต้องมีองค์ประกอบสำคัญคือ มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐาน หรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้น ๆ มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ผลการประเมินความสามารถในการนิเทศของครูผู้นิเทศ โดยภาพรวมมีความสามารถอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความสามารถอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ขั้นที่ 2 การสังเกตการสอน ขั้นที่ 3 การประชุมหลังการสังเกต การสอน และขั้นที่ 1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้นิเทศได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับเทคนิคการและขั้นตอนการนิเทศที่หลากหลายจากการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ได้แก่ การจัดสนทนาวิชาการในโรงเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และแหล่งวิทยาการในโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนการนิเทศจากผู้บริหาร ได้แก่ การจัดสรรและให้บริการวัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ แหล่งวิทยาการ รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการนิเทศให้แก่ครูผู้นิเทศ ทั้งยังเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้นิเทศไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน ด้วยการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติและมอบเกียรติบัตร และการปฏิบัติงานก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ ส่งผลให้ครูผู้นิเทศพัฒนาความสามารถในการนิเทศของตนเองได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับยุพิน ยืนยง (2553 : 179-184) ได้กล่าวถึงการให้ความรู้ก่อนการนิเทศให้กับครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ โดยการจัดอบรมมีเนื้อหาการอบรมคือ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ การให้ความรู้ก่อนการนิเทศทำให้ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ ทักษะด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ การนิเทศการสอน การใช้เครื่องมือสังเกตการสอน และการวิจัยในชั้นเรียน สามารถนำไปปฏิบัติในขั้นตอนการนิเทศได้ สอดคล้องกับ ดาววรรณ เอมนิล (2555 : 19) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติการนิเทศไว้ว่า เป็นงานที่จะต้องทำกับคนหลายคน ซึ่งแต่ละคนมีแนวโน้มความคิดแตกต่างกันออกไป ผู้ปฏิบัติการนิเทศจะต้องเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และเข้าใจวิธีการที่จะเสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการนิเทศ ดังนั้นผู้ปฏิบัติการนิเทศจึงต้องทำความเข้าใจในหลักและวิธีการนิเทศ ใช้เทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สอดคล้อง

กับสัญญา พูลสุข (2556 : 52) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติการนิเทศไว้ว่า การดำเนินการนิเทศเป็นการทำงานร่วมกันหลายคน ซึ่งแต่ละคนมีแนวคิดแตกต่างกันออกไป ผู้นิเทศจะต้องเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ ต้องมีวิธีการที่จะช่วยให้การนิเทศประสบผลสำเร็จ มีวิธีการสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ ใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ การปฏิบัติการนิเทศภายในเป็นบทบาทของผู้นิเทศที่กระทำต่อผู้รับการนิเทศเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น

3. ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้รับการนิเทศ โดยภาพรวมมีความสามารถอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความสามารถอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการเตรียมการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับเทคนิคการและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ได้แก่ การจัดสนทนาวิชาการในโรงเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และแหล่งวิทยาการในโรงเรียน และได้รับการแนะนำ ช่วยเหลือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจากครูผู้นิเทศ นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนการนิเทศจากผู้บริหาร ได้แก่ การจัดสรรและให้บริการวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ข้อมูลสารสนเทศ แหล่งวิทยาการ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกชุมชน รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้รับการนิเทศ ทั้งยังเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้รับการนิเทศไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน ด้วยการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติและมอบเกียรติบัตร ส่งผลให้ครูผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ รู้สึกมีกำลังใจ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย มานะพิมพ์ (2556 : 41) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นการดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งเป็นการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองทางด้านการสอนเต็มตามศักยภาพ สร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและให้มีความตระหนักที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมอื่น ๆ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 2) ได้กล่าวถึงการสนับสนุนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และผลผลิตอันเกิดจากการดำเนินการคือ คุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นนักเรียน แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้เกิดสภาพความสำเร็จของการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับ เนตรนภัส เลิศเดชานนท์ (2554 : 38) ได้กล่าวถึงการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งทุกหน่วยงานล้วนต้องการให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสูง ก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน เกิดความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร เกิดความสามัคคีและพลังกลุ่ม เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในองค์กร เกิดการสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาองค์กร และสุดท้ายทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเชื่อมั่นต่อองค์กรของตน ผลที่ตามมาคือความสำเร็จของงานที่มีประสิทธิภาพ

4. ผลการสอบถามความพึงพอใจของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านกระบวนการนำรูปแบบไปใช้ ด้านผลของการนำรูปแบบไปใช้ และด้านองค์ประกอบของรูปแบบ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการนิเทศภายในเป็นการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนที่มีระบบการทำงานเป็นขั้นตอน ตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน โดยอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและสร้างสรรค์โดยใช้ภาวะผู้นำ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ มีบรรยากาศที่ดีและเป็นประชาธิปไตย มีการประสานงาน ช่วยเหลือแนะนำ ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งสร้างขวัญและกำลังใจ ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล เปิดโอกาสให้ได้สร้างสรรค์ความคิดและเจตคติที่ดีต่อกัน ให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุเมธ คะลีลวัน (2557 : 25) ได้กล่าวถึงการดำเนินการนิเทศไว้ว่า การดำเนินการนิเทศเป็นการนำแผนงานไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้ความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้ 1) การให้ความรู้ในงานที่ปฏิบัติ เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะอย่างไรจึงจะให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ 2) การปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การปฏิบัติงานที่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายคือ ผู้รับการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ และผู้บริหาร 3) การสร้างขวัญและกำลังใจ ผู้รับการนิเทศควรได้รับการเสริมกำลังใจโดยเฉพาะจากฝ่ายบริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและการทำงานด้วยความพึงพอใจ การสร้างขวัญและกำลังใจควรปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการทำงานจึงจะได้ผล สอดคล้องกับ ณัฐนา สหุณิล (2559 : 55) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในไว้ว่า หลักการนิเทศภายใน เป็นแนวทางที่ผู้นิเทศยึดเป็นหลักการการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุตามความคาดหวังของการนิเทศศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักในการปฏิบัติงานนิเทศคือ มีการวางแผนการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน ถือหลักประชาธิปไตยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการทำงาน เน้นการใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และให้โอกาสแต่ละบุคคลในการแสดงออกและพัฒนางานอย่างเต็มศักยภาพ ยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันด้วยดีเพื่อความสำเร็จของงานโดยส่วนรวม

5. ผลจากความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” สรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาล วัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสม และสอดคล้องสัมพันธ์กัน กระบวนการนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่มีประโยชน์มาก มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันของแต่ละขั้นตอน การดำเนินงานทุกขั้นตอนบรรลุผลตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านการพัฒนางานและองค์ความรู้ ทำให้ครูผู้นิเทศ

พัฒนาความสามารถในการนิเทศของตนเองได้ดี และทำให้ครูผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ รู้สึกมีกำลังใจ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความหมายและมีความสุข ช่วยแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ เป็นรูปแบบที่มีประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ช่วยพัฒนาคุณภาพครู พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยสร้างขวัญกำลังใจและความมั่นใจให้กับครู รวมทั้งช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้กับบุคลากรในโรงเรียน นับเป็นรูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การนิเทศภายในเป็นกระบวนการปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการมีส่วนร่วม การให้ความช่วยเหลือ การให้การสนับสนุน การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ กระบวนการกลุ่ม และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ นัยนัปปพร ปานกลัด (2558 : 25) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานทางการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน และเพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นในตัวผู้เรียนในทุกด้านโดยบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงเป็นการพัฒนาความก้าวหน้าของครูอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งการนิเทศถือเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์เพราะกระบวนการนิเทศที่จัดว่าเป็นศาสตร์ก็เพราะกระบวนการนี้เป็นปรัชญาที่แสวงหาความจริงความรู้และคุณค่าในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา ส่วนที่ว่าเป็นศิลป์เพราะต้องอาศัยเทคนิควิธีการและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การติดต่อประสานงาน การตั้งใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ สามารถพัฒนาความสามารถในการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนจึงควรนำรูปแบบไปใช้อย่างต่อเนื่องในปีการศึกษาต่อไป และขยายผลนำไปใช้ในโรงเรียนอื่นต่อไป
2. จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถของครูในการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถอยู่ในระดับมาก แต่มีข้อค้นพบคือ ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น โรงเรียนจึงควรเพิ่มการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการวัดผลและประเมินผลให้แก่ครู
3. ผลการนำรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) “HOME Model” ไปใช้ พบว่า เจือนไขการนำรูปแบบไปใช้

นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการใช้รูปแบบ ดังนั้น ผู้บริหารและครูต้องตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายใน และมุ่งมั่นตั้งใจจริง ด้วยความเต็มใจ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการบริหารกลุ่มงานโรงเรียน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการอ้างอิง

- ณัฐนา สหุณิล. (2559). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดาวรรณ เอณิล. (2555). การใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอนโรงเรียนบ้าน
ค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิตนา แหมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยน์พร ปานกลัด. (2558). แนวทางการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านอรุโณทัย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เนตรนภัส เลิศเดชาพันธ์. (2554). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ การวิจัย
ในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์). (2561). รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2561
โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์). งานวางแผนและประกันคุณภาพการศึกษา ฝ่าย
วิชาการ โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์).
- วิชัย มานะพิมพ์. (2556). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียนระดับ
มัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย
นอร์ทกรุงเทพ.

สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี. (2561). การจัดการห้องเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.

สัณชัย พูลสุข. (2556). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด

นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร :

พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

(พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สุเมธ คะลีลวัน. (2557). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.